

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

ЗВІТ

Комітету НААУ з питань
адміністративного права та процесу

за 2024 рік

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОМІТЕТ

Комітет з питань адміністративного права та процесу є постійно діючим колегіальним дорадчим органом, утвореним при Національній асоціації адвокатів України відповідно до розпорядження Голови Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України від 04 травня 2020 року №70.

Метою створення Комітету є: сприяння розвитку та вдосконаленню адміністративного права та процесу, адміністративного судочинства, підвищення рівня обізнаності адвокатів у сфері адміністративного права та процесу, забезпечення поглиблення практичного досвіду адвокатів шляхом створення стратегій судового та позасудового захисту прав та інтересів учасників адміністративних правовідносин.

Основними завданнями Комітету є:

сучасть у розробленні проектів законів і нормативно-правових актів у сфері адміністративного права та процесу, адміністративного судочинства;

- підготовки пропозицій до проектів законів і проектів інших нормативно-правових актів, а також пропозицій щодо вдосконалення положень чинних законодавчих актів, що регулюють адміністративні правовідносини та відносини, що виникають у сфері здійснення адміністративного судочинства;

- організація та участь у проведенні різноманітних заходів (конференцій, форумів, круглих столів, семінарів) щодо актуальних питань адміністративного права та процесу, адміністративного судочинства;

- взаємодія з органами державної влади, органами місцевого самоврядування, судами, міжнародними інституціями, підприємствами та організаціями з метою вироблення єдиної позиції щодо теоретичних і практичних питань у сфері адміністративного права та процесу, адміністративного судочинства, а також з питань організації надання адміністративних послуг, державної служби та служби в органах місцевого самоврядування, організації та діяльності місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та органів самоорганізації населення, а також з інших питань, які виникають із публічно-правових відносин;

- підготовки аналітичних і методичних матеріалів для адвокатів;

- розроблення навчальних програм, спрямованих на підвищення кваліфікації адвокатів у сфері адміністративного права та процесу;

- співпраця з профільними вищими навчальними закладами з метою спільної участі в наукових, дослідницьких та інших програмах і проектах, спрямованих на розвиток адміністративного права та процесу, адміністративного судочинства;

- здійснення аналізу та узагальнення міжнародної і національної правозастосовчої та судової практики у сфері адміністративних правовідносин.

2. СКЛАД КОМІТЕТУ

станом на 31.12.2024

Головою Комітету розпорядженням Голови Національної асоціації адвокатів України, Ради адвокатів України від 04 травня 2020 року №70 призначений **Бауман Юрій Тіберійович**.

Заступники голови Комітету

Манойленко Катерина Володимирівна

Члени Комітету

Васильченко Алеся Євгенівна

Калашник Олена Миколаївна

Продан Оксана Петрівна

Теремецький Владислав Іванович

Тодорич Ірина Вікторівна

3. РОБОТА ЧЛЕНІВ КОМІТЕТУ У СФЕРІ ЗАКОНОТВОРЧОСТІ

Примусова зміна підсудності справ, що розглядалися ліквідованим Окружним судом міста Києва, може звузити доступ до правосуддя, адже обмежує безпосередню участь у судовому процесі.

Про це попередив Комітет НААУ за наслідками аналізу Закону від 16.07.2024 №3863-IX «Про внесення зміни до пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва та утворення Київського міського окружного адміністративного суду» щодо забезпечення розгляду адміністративних справ» (очікує на підпис Президента).

У зв'язку з ліквідацією ОАСК до Київського окружного адміністративного суду було передано нерозглянуті справи, а також передбачено прийняття та розгляд нових справ, підсудних окружному адміністративному суду, територіальна юрисдикція якого поширюється на місто Київ. Але це створило величезний обсяг нерозглянутих справ і тривале затримання реєстрації нових матеріалів у сукупності з іншими процесуальними документами, що подаються сторонами у справі.

Новим законом, зокрема, передбачається, що судом апеляційної інстанції щодо всіх справ, підсудних окружному адміністративному суду, територіальна юрисдикція якого поширюється на місто Київ, та переданих на розгляд і вирішення іншим окружним адміністративним судам України відповідно до цього Закону, є Шостий апеляційний адміністративний суд.

3. РОБОТА ЧЛЕНІВ КОМІТЕТУ У СФЕРІ ЗАКОНОТВОРЧОСТІ

Комітет НААУ звернув увагу на те, що за приписами ч. 1 ст. 292 КАС судом апеляційної інстанції в адміністративних справах є апеляційний адміністративний суд, у межах територіальної юрисдикції якого розташований місцевий адміністративний суд (місцевий загальний суд як адміністративний суд чи окружний адміністративний суд), що ухвалив рішення.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/zczhma>

У Верховній Раді України зареєстровано проект Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо приведення термінології у відповідність до Закону України «Про захист прав споживачів» (реєстр. №11478 від 13.08.2024).

Зважаючи на необхідність оптимізації законодавства, Комітет здійснив правовий аналіз цього законопроекту.

У НААУ звернули увагу на положення ч. 1 ст. 3 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», якими встановлено, що іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України.

З огляду на наведене НААУ загалом схвально оцінює запропоновані зміни та вважає їх такими, що заслуговують на підтримання.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/uaxruy>

17 жовтня Комітет провів аналіз законопроекту «Про внесення змін до статті 363 Кодексу адміністративного судочинства України щодо поновлення судом пропущеного строку подання заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами» (реєстр. №12072 від 27.09.2024).

У НААУ зауважили, що застосування критерію поважності причин передбачається КАС для всіх процесуальних строків, крім випадків, коли кодексом встановлено неможливість такого поновлення.

Натомість жодна з норм КАС не містить обов'язкового переліку обставин, що підлягають оцінці судом при вирішенні питання про поновлення певного пропущеного процесуального строку. І це відображає позицію законодавця, відповідно до якої оцінка поважності причин того чи іншого пропуску процесуального строку належить до виключної дискреції суду.

При цьому із прийняттям у 2018 році змін до процесуальних кодексів, а також до Закону «Про судоустрій і статус суддів» було запроваджено обов'язок усіх осіб враховувати правозастосовні висновки Верховного Суду.

Отже, при вирішенні питання про поновлення пропущеного процесуального строку, визначеного у ч. 1 ст. 361 КАС, адміністративний суд і так зобов'язаний керуватися згаданим висновком Верховного Суду.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/qpvmpc>

3. РОБОТА ЧЛЕНІВ КОМІТЕТУ У СФЕРІ ЗАКОНОТВОРЧОСТІ

Окрім згаданого, представники Комітету провели аналіз таких законотворчих ініціатив та направили відповідні позиції до профільних комітетів Верховної Ради України:

1. Проекту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо уточнення питань моменту виявлення правопорушення та місця вчинення правопорушення» (реєстр. №12203 від 13.11.2024).

2. Проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів у зв'язку з прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру» (реєстр. №10161 від 18.10.2023).

3. Проекту Закону України «Про внесення змін до пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про ліквідацію Окружного адміністративного суду міста Києва та утворення Київського міського окружного адміністративного суду» щодо забезпечення розгляду адміністративних справ» (реєстр. №10244 від 10.11.2023).

4. ПУБЛІКАЦІЇ ЧЛЕНІВ КОМІТЕТУ

25 березня опубліковано статтю члена Комітету Ірини Тодорич на тему «Що заважає звільненню з військової служби за наявності законних підстав: судова практика». У перші дні повномасштабного вторгнення чимало чоловіків пішли до Збройних Сил боронити країну. Коли рівень загрози знизився, дехто із захисників, хто за законом мав право на звільнення, спробували його реалізувати. Але не всім це вдалося. Чому так – спробуємо розібратися.

«При поданні рапорту про звільнення за сімейними обставинами слід уважно поставитися до збору документів, які підтверджують таке право», – стверджує автор.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/stdhi>

23 липня опубліковано статтю члена Комітету Ірини Тодорич на тему «Оформлення відстрочки від призову на військову службу: позиція ТЦК та судова практика».

Територіальні центри комплектування та соціальної підтримки не можуть відмовляти у праві військовозобов'язаного на відстрочку або не розглядати його заяву, посилаючись на те, що громадянин звернувся із заявою через пошту, а не особисто прибув у центр.

Але саме такий підхід ТЦК сьогодні став однією зі стандартних перепон у реалізації особою права на відстрочку, звертає увагу член Комітету Ірина Тодорич у статті.

Надсилання заяви та підтвердних документів поштою у ТЦК тлумачать як не особисту подачу документів. Але судова практика вважає такий підхід хибним. Так, П'ятий апеляційний адміністративний суд у постанові від 04.06.2024 у справі №420/840/24 зазначив, що приписами Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, затвердженого постановою Кабміну від 30.12.2022 №1487, не передбачено обов'язку особистого відвідування особою ТЦК для подання заяви та документів на відстрочку.

Так, згідно з п.п. 8 п. 1 Правил військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів (додаток 2 до Порядку) особи повинні особисто повідомляти про зміну персональних даних, зазначених у ст. 7 Закону «Про Єдиний державний реєстр призовників, військовозобов'язаних та резервістів», а також надавати документи, що підтверджують право на відстрочку з підстав, визначених у статті 23 Закону «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію».

Але обов'язок «особисто повідомити» не означає «особисто прибути». Тож особа, яка надіслала документи поштою, дотримала процедуру особистого їх подання (направлення). А от ТЦК як суб'єкт владних повноважень, до компетенції якого належить вирішення питання щодо надання відстрочки, після отримання від особи заяви, повинен був прийняти певне рішення за наслідком її розгляду, адже відстрочка або відмова у відстрочці передбачає її письмове оформлення.

Детальніше за посиланням: <http://surl.li/umflvr>.

НАЦІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ
АДВОКАТІВ УКРАЇНИ

